

СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО

Колективна монографія

УДК 009:3(082)

С89

С89 **Сучасне суспільство:** кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. – 356 с.

ISBN 978-617-7886-37-1

Рецензенти

Штулер Ірина Юрївна,

*доктор економічних наук, професор,
перший проректор ВНЗ «Національна академія управління»*

Погоріла Світлана Григорівна,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри славістичної філології,
педагогіки і методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету*

Харченко Артем Вікторович,

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

*Рекомендовано до друку редакційною колегією
збірника наукових праць «Соціально-гуманітарний вісник»
(протокол №5-мн від 28.07.2022)*

Колективна монографія присвячена актуальним питанням розвитку сучасного суспільства. Досліджуються сучасні проблеми в сфері педагогіки, соціології, філософії, психології, соціальних комунікацій, спорту, фізичної культури, туризму, мистецтвознавства, культурології, філології, історії, економіки, управління, права. Монографія буде корисною науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також широкому колу осіб, які цікавляться питаннями сучасного розвитку соціально-гуманітарної сфери.

ISBN 978-617-7886-37-1

© СГ НТМ «Новий курс», 2022

© Автори, 2022

Зміст

	Стор.
Передмова	6
Розділ перший. Педагогіка, соціологія, філософія, психологія, соціальні комунікації	8
1.1. Специфічні прикмети інноваційних підходів у сучасних форматах освіти	8
1.2. Особливості психологічної поведінки дітей у період шкільної адаптації	14
1.3. Географічні вміння як компонент змісту географічної освіти	20
1.4. Особливості інтернаціоналізації вищої освіти в глобалізованому світі	26
1.5. Технологія проблемного навчання при вивченні шкільного курсу географії	37
1.6. Методичні підходи до вивчення причинно-наслідкових зв'язків, закономірностей та фактів в шкільному курсі географії	43
1.7. Трансформація освітньої політики у Королівстві Данія	51
1.8. Педагогічна сутність культурно-дозвіллевої діяльності та особливості її організації	62
1.9. Філософські засади економічної та бізнес-етики	91
1.10. Міжнародний досвід особливостей розвитку електронних послуг	101
1.11. Особливості функціонування системи публічного управління персоналом у галузі охорони здоров'я в Україні	110
1.12. Сучасні педагогічні технології у викладанні шкільного курсу географії	115
1.13. Підготовка педагогічних кадрів як умова розвитку економіки	120
1.14. Соціалізація здобувачів вищої освіти	126
1.15. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури у педагогічних закладах вищої освіти	132

1.16.	Підходи до визначення та розуміння поняття про професійну компетентність	...	138
1.17.	Особливості самоставлення підлітків від батьківських установок	...	143
1.18.	Переваги та недоліки дистанційної освіти: психологічний аспект	...	148
Розділ другий.			
Мистецтвознавство, культурологія, філологія, історія, фізична культура			... 159
2.1.	Боротьба лемків за збереження етнокультурної ідентичності – взірць для всієї України	...	159
2.2.	Міжнародний тероризм: історична еволюція та сучасні реалії	...	169
2.3.	Слов'яни Верхнього Потисся в румунській історіографії	...	180
2.4.	Формування виробничого середовища засобами дизайну	...	190
2.5.	Дошкільні та шкільні роки українського перекладача Івана Бабича	...	200
2.6.	Епістемологічні аспекти інтерпретації комунікативних процесів	...	213
2.7.	Загальна характеристика граматичних засобів актуального членування речення у французькій мові	...	218
2.8.	The culture of cancellation as an essential characteristic of the Postmodern era	...	224
2.9.	Теоретико-методичні аспекти досвіду фізичної підготовки осіб з інвалідністю	...	233
Розділ третій.			
Економіка, юриспруденція, політика, публічне адміністрування			... 254
3.1.	Вплив оподаткування на управління підприємством	...	254
3.2.	Особливості формування моделі комплексумаркетингу у сфері автотранспортних послуг	...	261
3.3.	Сучасна організація збутової політики в системі маркетингу підприємства	...	268

3.4.	Стратегіологія smart-урбаністики в управлінні суспільно-територіальними зрушеннями	...	275
3.5.	Особливості управління якістю логістичного обслуговування споживачів	...	285
3.6.	Профілактична робота поліцейського з дитиною, яка перебуває у конфлікті з законом	...	291
3.7.	Юридичний захист прав людей	...	300
3.8.	Етичні аспекти професійної діяльності юриста	...	304
3.9.	Запобігання вчинення адміністративних правопорушень на державному кордоні технічними засобами	...	312
3.10.	Проблеми професійної деформації працівника прокуратори	...	322
3.11.	Взаємодія Держприкордонслужби з іншими правоохоронними органами як складова захисту державного кордону: теоретичний аспект	...	328
3.12.	Дипломатичний протокол і етикет міжнародної ввічливості в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття: теоретико-методологічний і практичний дискурси наукової та освітньої дипломатії	...	338
3.13.	Мотивація персоналу організації базуючись на концепції теорії поколінь	...	348
Післямова		...	355

контролю. 4) Застосування сучасних зразків технічних засобів прикордонного контролю та нових методик їх використання надасть змогу привести систему охорони державного кордону України до європейських стандартів та забезпечити ефективну протидію сучасним загрозам національній прикордонній безпеці.

Джерела

1. Лисий М. І., Балицький І. І., Бабій Ю. О., Поліщук В. В. Узагальнення класифікації технічних засобів для охорони та захисту кордону. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://miljournals.knu.ua>.
2. Остапенко О. І. Профілактика адміністративних правопорушень (адміністративно-правовий аспект). – Львів: Львів. ін-т внутр. справ при Укр. акад. внутр. справ, с. 2. 1999. – 103 с.
3. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3.04.2003 р. № 661-IV. Відомості Верховної Ради України, 2003, № 27, Ст. 208.
4. Сучасний тлумачний словник української мови / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. – Х.: ШКОЛА, 2008. – 1008 с.
5. Безсмертний С. О. Адміністративно-запобіжні заходи, що застосовуються органами внутрішніх справ: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Харків: Ун-т внутрішніх справ, 1997. – 19 с.
6. Інструкція про службу прикордонних нарядів Державної прикордонної служби України: наказ МВС України від 19.10.2015 № 1261. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
7. Інструкція з організації інженерного забезпечення охорони державного кордону України: наказ МВС України від 02.03.2019 № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему прикордонного контролю «Гарт-1» Державної прикордонної служби України від 30.09.2008 № 810. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
9. Про прикордонний контроль:Закон України від 5 листопада 2009 р. № 1710-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 6, ст.46.
10. Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року: Рішення КМ України від від 24 липня 2019 р. № 687-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

Попенко Ярослав Володимирович

Кандидат історичних наук, доцент

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Гапотій Віктор Дмитрович

Кандидат юридичних наук, доцент

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Беседіна Ірина Вікторівна

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

3.10. Проблеми професійної деформації працівника прокуратори

Робота прокурорів завжди пов'язана з людським чинником, зокрема, потребами, бажаннями, індивідуальними особливостями, особистими переживаннями громадян, із якими доводиться

зіштовхуватися прокурорам у виконанні своїх посадових обов'язків. Не завжди цей процес проходить гладко, оскільки нерідко для прокурорської практики випадки як відкритих, так і прихованих форм протидії, наприклад, правопорушників, які намагаються уникнути відповідальності.

Будь-який прокурор, який прагне виконувати свої обов'язки на високому рівні, часто стикається з проблемою дефіциту часу та нервової перенапруги. Напруженість праці пояснюється труднощами планування роботи при виникненні великої кількості ситуацій, які потребують швидкого вирішення (запити, заяви, раптові події); нестандартністю багатьох завдань; конфліктністю відносин, пов'язаної з різноманітністю і навіть протистоянням інтересів осіб, які перебувають чи можуть опинитися у сфері прокурорської діяльності; лобювання різних інтересів, що супроводжується постійним тиском на прокуратуру. Все це вимагає значних витрат праці та часу, високої нервової напруги, великої самовіддачі [2, с. 63]. Усі перелічені події, чинники втійчи іншій мірі є причинами виникнення професійної деформації в працівників прокуратури.

На жаль, у нормативних актах Генеральної прокуратури України, що регулює діяльність прокуратури, не тільки не закріплено визначення терміну «професійна деформація», але він взагалі не вживається [1, с. 130].

На наш погляд, професійна деформація працівників прокуратури – це процес зміни психологічних та морально-етичних характеристик особистості прокурора, його характеру, поведінки та інших якостей у гірший бік, які виникають внаслідок впливу різноманітних негативних факторів за час тривалого виконання ним своїх професійних обов'язків.

Для того, щоб правильно зрозуміти природу професійної деформації та правильно виробити шляхи усунення її наслідків, потрібно з'ясувати причини її виникнення.

Т. Охрименко наголошує на тому, що вчинення працівниками правоохоронних органів службових злочинів і, зокрема, перевищення влади або службових повноважень є професійна деформація [6, с. 232].

На думку О. Кирбят'єва, до суб'єктивних причин професійної деформації працівників правоохоронних органів відноситься наступні:

- низький рівень професійних знань;
- відсутність відповідних ціннісних орієнтацій;
- неадекватну професійну мотивацію;

- відсутність нормальних умов для здійснення професійної діяльності;

- невідповідність між службовими функціями та обов'язками працівника і його повноваженнями і правами;

- напруженість стосунків, яка викликається конфліктами з керівництвом, працівниками, громадянами [5, с. 207].

В свою чергу І. Билиця виділяє наступні причини професійної деформації прокурорів:

- вплив нездорового морального клімату в суспільстві, поширення споживацьких настроїв у певних суспільних прошарках, корупційних проявів і сфері державної служби і поблажливості до них, які не обминули і прокуратуру в цілому, і колективи прокуратур;

- примиренське ставлення до професійної деформації прокурорського загалу і окремих прокурорів, особливо з боку тих керівників, професійна свідомість яких теж є деформованою [1, с. 130].

В своєму дисертаційному дослідженні З. Кісіль відзначає, що основними чинниками екстремальності професійної діяльності, які можуть призвести до розвитку негативних особистісних якостей працівників органів внутрішніх справ та їх професійної деформації тепер є:

- високий рівень варіативності службових обов'язків;

- дефіцит, непорядкованість, різноманітність джерел і якість інформації (ймовірність дезінформації);

- необхідність підтримання високого рівня мобілізаційної готовності і миттєвої зібраності; нестабільність робочого режиму та його ненормований характер;

- обмеження особистої свободи; постійне почуття небезпеки й ризику (фізичного і психологічного);

- можливість застосування зброї та засобів спеціального захисту;

- очікування загроз психологічного і фізичного характеру щодо працівників органів внутрішніх справ та їх близьких з боку злочинних угруповань;

- складність взаємовідносин з об'єктами професійної діяльності;

- психоемоційні перевантаження під час роботи [4, с. 20].

Ознаки професійної деформації можуть з'явитися не лише в процесі перебування особи на службі в прокуратурі, але на більш ранній стадії [3, с. 62-63].

Визначивши причини та фактори, що впливають на появу такого негативного явища як професійна деформація, виникає логічне питання, яким чином можна запобігти виникненню професійної деформації у працівників прокуратури та які можливі дієві шляхи усунення її наслідків.

Процес усунення наслідків професійної деформації включає широкий спектр заходів неpsychологічного та психологічного характеру, які, у свою чергу, складаються з заходів усунення наслідків та профілактики професійної деформації, адже профілактика цього явища покликана попередити виникнення останньої.

До групи заходів неpsychологічного характеру можна віднести: організаційно-управлінську та виховну роботу в органах прокуратури.

Для правильного напрацювання методологічних та практичних інструментів реалізації заходів щодо усунення професійної деформації працівників прокуратури спочатку необхідно провести комплексний аналіз такого явища. Слід зазначити, що аналітико-методична робота, яку не слід розглядати як виключно елемент усунення наслідків професійної деформації, виступає і як підготовчий етап, що дозволяє правильніше планувати заходи щодо усунення наслідків, попередження та профілактики даного феномену. Ця аналітико-методична робота має бути спрямована на оцінку причин плінності кадрів в органах прокуратури, визначення кількісних та якісних характеристик професійної деформації, аналіз причин порушень працівниками прокуратури норм професійної етики та поведінки, встановлення кількості вчинених прокурорами правопорушень, які є наслідками розвитку професійної деформації. На основі отриманих даних можлива розробка комплексу нормативних та методологічних заходів, які визначають напрями, форми та способи здійснення роботи з усунення наслідків, а в майбутньому – профілактики професійної деформації особи співробітника прокуратури.

Особливе значення має виховна робота в органах прокуратури як з особами, які вже зазнали впливу професійної деформації, так із тими, які ще не потрапили під її вплив. Для цього в першу чергу потрібно проводити роз'яснювальну роботу з керівним складом окремих структурних одиниць прокуратури для того, щоб вони, у свою чергу, могли проводити виховну роботу зі своїми підлеглими. Керівники прокуратур повинні постійно підвищувати свої навички

культури управління підлеглими, вивчати засоби протидії та усунення наслідків такого явища як професійна деформація та застосовувати отримані знання на практиці. Для цього необхідно проводити для них спеціальні інформаційно-методичні семінари з роз'яснення причин та умов виникнення професійної деформації, шляхів усунення її наслідків.

Особливе місце у виховному процесі професійно-деформованих працівників має зайняти процес їхнього професійно-морального та правового виховання. Правове виховання є комплексом заходів, які впливають на світогляд, свідомість і поведінку працівника прокуратури з метою формування в нього правової освіченості, ціннісно-правової орієнтації, соціально-активної правомірної поведінки, прищеплення навичок практичного використання правових знань у повсякденній діяльності та житті.

Другим важливим напрямом усунення негативних наслідків професійної деформації є засоби психологічної допомоги. Психологічна допомога щодо усунення наслідків професійної деформації є системою заходів, покликаних усунути негативні наслідки професійної деформації та запобігти виникненню даного явища в майбутньому. Суб'єктами психологічної допомоги можуть лише фахівці-психологи. Заходи психологічної допомоги можуть здійснюватися шляхом консультацій зі спеціалістом-психологом, корекції аморальної та негідної поведінки, проведення психологічних та соціально-психологічних тренінгів, а також шляхом проведення групових лекцій та колективних бесід з працівниками прокуратури про передумови та наслідки професійної деформації, заходи психологічної підтримки сімей працівників прокуратури, стимулювання особистісного зростання, навчання прийомів та методів психічної саморегуляції. Реалізація індивідуальних заходів психологічної допомоги має ґрунтуватися на методах психологічної діагностики як інформаційної підсистеми, яка дозволяє отримувати достовірні відомості про рівень професійної деформації особистості прокурора.

Нормальне функціонування прокуратур всіх рівнів залежить, передусім, від працівників, які в них працюють, насамперед, від своїх особистісних професійно-етичних і психологічних характеристик, психологічного мікроклімату у колективі. Сьогодні, в умовах підвищеного навантаження на працівників прокуратури, проблема усунення та мінімізації наслідків професійної деформації прокурорів набуває особливої актуальності. Адже через психологічні

перезавантаження у працівників прокуратури починає розвиватися професійна деформація.

Вивчення проблеми професійної деформації працівників прокуратури дозволяє зробити такі висновки:

- професійна деформація працівників прокуратури – це процес зміни психологічних та морально-етичних характеристик особистості прокурора, його характеру, поведінки та інших якостей у гірший бік, які виникають внаслідок впливу різноманітних негативних факторів під час тривалого виконання ним своїх професійних обов'язків;

- основними причинами виникнення професійної деформації у працівників прокуратури виступають такі фактори: причини соціально-організаційного характеру; недосконалість правових і підзаконних актів; специфіка найближчого соціального оточення та інші;

- профілактика та усунення наслідків професійної деформації працівників прокуратури включають широкий спектр заходів непсихологічного та психологічного характеру.

До перших можна віднести організаційно-управлінську та виховну роботу в органах прокуратури, до других – психологічну допомогу, яка може бути у вигляді: індивідуального консультування з психологом, корекції аморальної та негідної поведінки, проведення психологічних та соціально-психологічних тренінгів, організації колективних лекцій та бесід з працівниками прокуратури про передумови та наслідки професійної деформації, а також заходи психологічної підтримки сімей працівників прокуратури, стимулювання особистісного зростання, навчання прийомів та методів психічної саморегуляції.

Джерела

1. Билиця І. О. Професійна етика прокурора: монографія. – Одеса: Юридична література, 2015. – 184 с.
2. Гапотій В. Д., Мінкова О. Г. Юридична деонтологія: навчальний посібник. – Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2018. – 146 с.
3. Долежан В., Наливайко В. Попередження професійної деформації у студентів юридичного факультету. Проблеми розвитку юридичної освіти: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2002. – С. 62-63.
4. Кісіль З. Р. Правові та психологічні засади запобігання професійній деформації працівників органів внутрішніх справ України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 19.00.06; Нац.акад.внутр. справ. К., 2011. – 40 с.
5. Кирбят'єв О. Професійна деформація особистості працівника правоохоронного органу як причина неналежного виконання своїх обов'язків. Юридичний вісник. 2019. – №4. – С. 204-210.
6. Охрименко Т. В. Особистісна деформація та зростання професійного рівня діяльності працівників прокуратури та слідчих. Науковий Вісник Юридичної академії МВС України. 2004. – Спец. випуск № 1. – С. 232-237.